

MAKROEKONOMIE

navazující studium

Opakování učiva ze seminářů vhodné k průběžnému testu, ke zkoušce či ke státnicím.

POZOR – nutno doplnit o další materiály (skripta, přednášky, doporučená literatura, ...), pouze tato prezentace nestačí.

Jedná se o shrnutí seminářů.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ing. Petra Chmielová, Ph.D.
Katedra ekonomie a veřejné správy

Tento výdajový model je tzv. poptávkově orientovaný, tj. popisuje mechanismus, kterým agregátní výdaje ovlivňují reálný produkt.

- Agregátní výdaje (AE) jsou stimulem růstu produktu
- Dvou, tří a čtyřsektorová verze
- Agregátní výdaje $AE = \text{hodnota plánovaných výdajů na nákup výrobků a služeb, jež jsou ekonomické subjekty ochotny vydat při určité úrovni reálného produktu}$

JEDNODUCHÝ VÝDAJOVÝ MULTIPLIKÁTOR:

Zvýší se nám investiční výdaje, což vyvolá posun křivky AE směrem nahoru.

Důležité je, že změna investic vyvolá několikanásobnou (**multiplikovanou změnu** rovnovážného produktu, která se dá vypočítat skrz jednoduchý výdajový multiplikátor (značí se α), který udává, *o kolik se zvýší produkt, zvýšíme-li investiční výdaje o jednotku.*

PŘEDPOKLADY MODELU SE 2 SEKTORY:

- cenová hladina je stálá,
- zásoba kapitálu je dostatečná, může být vyrobena produkce, která je poptávaná,
- existuje produkční mezera,
- nabídka práce je dostatečná, může být vyrobena produkce, která je poptávaná při dané stálé nominální mzdě,
- všechny nominální veličiny jsou reálnými veličinami,
- ekonomika je uzavřená

PŘEDPOKLADY MODELU SE 3 SEKTORY:

- existence státních zásahů
- účel státních zásahů (redukování recesní mezery)
- vládní nákup statků a služeb
- agregátní výdaje jsou v tomto modelu definovány:

$$AE = C + I + G$$

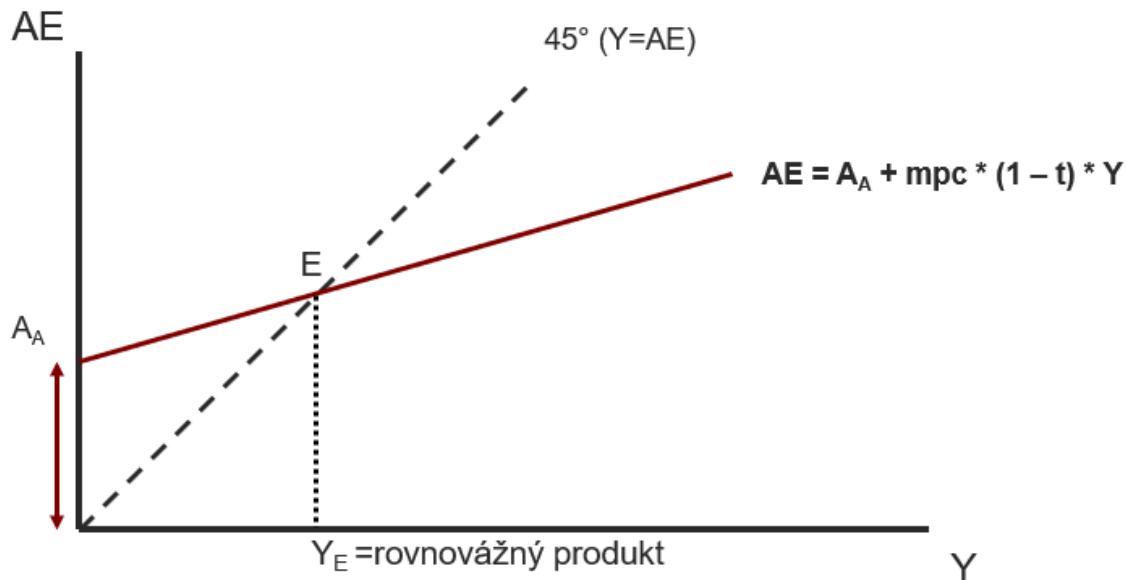
Stát navíc zasahuje do ekonomiky:

**zdaněním ekonomických subjektů
platbami ekonomickým subjektům (tzv.
transferové platby)**

- uzavřená ekonomika

KŘIVKA AGREGÁTNÍCH VÝDAJŮ V TŘÍSEKTOROVÉM MODELU:

Zvýšení vládních výdajů na nákup zboží a služeb (G) nebo zvýšení transferových plateb (TR) **zvýšuje** agregátní výdaje (AE) – posun křivky směrem nahoru

Zvýšení autonomních daní (T_A) vede ke snížení agregátních výdajů (AE), tj. křivka AE se posune směrem dolů

Zvýšení sazby důchodové daně (t) zplošťuje křivku agregátních výdajů tím více, čím vyšší je sazba daně.

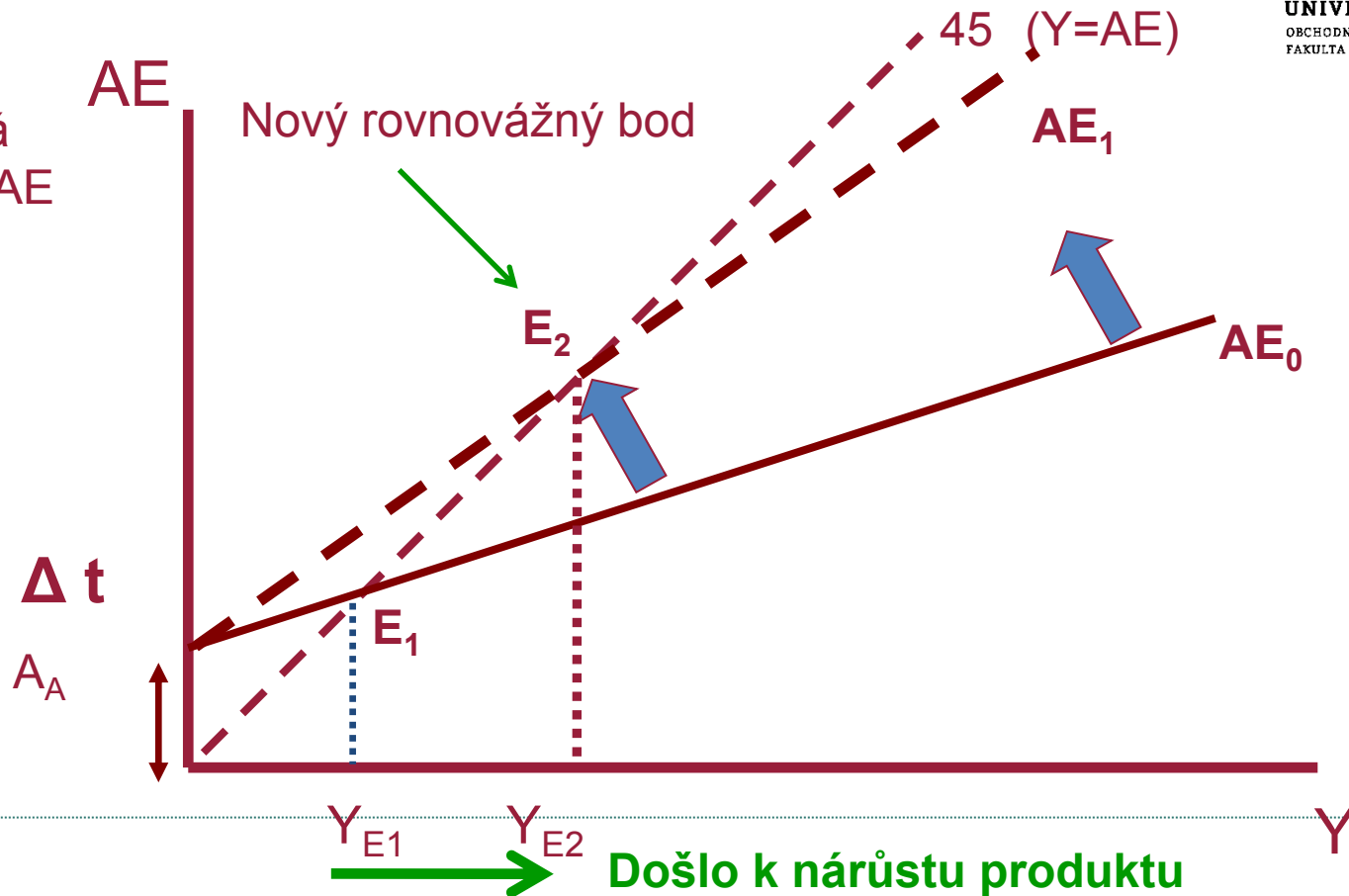
ZMĚNY KŘIVKY AE V TŘÍSEKTOROVÉM MODELU:

Jaký efekt bude mít na výši rovnovážného produktu snížení t ?

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Změna t vyvolá
změnu sklonu AE
zvýší se

PŘEDPOKLADY MODELU SE 4 SEKTORY:

- Existence zahraničí, tj. ekonomika je **OTEVŘENÁ**
- část agregátních výdajů je vynaloženo na produkci vyrobenou v zahraničí - **Import (Im)**
- část domácí produkce je prodáno do zahraničí - **Export (Ex)**
- Agregátní výdaje jsou v tomto modelu definovány:

$$AE = C + I + G + NX$$

- Čistý export $NX = EX - IM$
- **Export** považujeme za **autonomní veličinu**, tj. nezávisí na velikosti reálného důchodu
- **Export** je ovlivňován jinými faktory (úroveň zahraničního důchodu, poměr tuzemské a zahraniční cenové hladiny, podpora nebo restrikce vývozu ze strany vlády, preference spotřebitelů, úroveň nominálního měnového kurzu)

Zkoumá rovnováhu na dvou trzích:

- Trh zboží, který je v rovnováze, když se investice rovnají úsporám, tedy $I=S$ (představovaný křivkou IS)
- Peněžní trh, který je v rovnováze, když se poptávka po penězích rovná nabídce peněz, čili $L=M$ (představovaný křivkou LM).
- Zkoumání společné rovnováhy na těchto dvou trzích nám umožňuje určit dvě proměnné: výstup Y a úrokovou sazbu i .

PŘEDPOKLADY (VÝCHODISKA) MODELU:

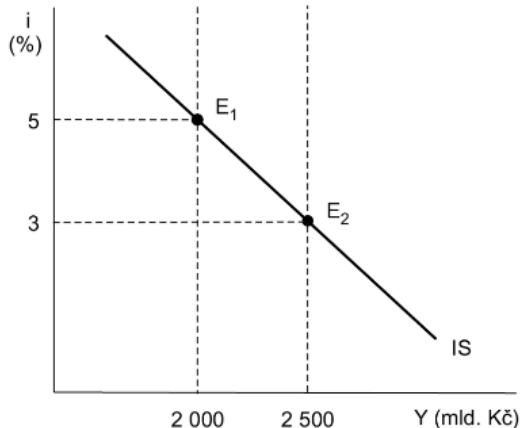
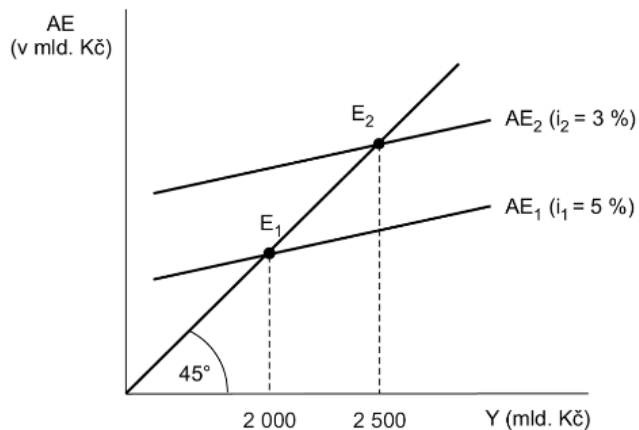
- ekonomika je uzavřená (stejně jako model 45)
- cenová hladina je fixní (stejně jako model 45) – nominální veličiny jsou i reálnými
- ekonomika se nachází pod svým potenciálem, tedy v recesní mezeře (stejně jako model 45)
- centrální banka kontroluje nabídku peněz (exogenní charakter, tj. nemá na ni vliv úroková míra)
- proměnlivá úroková sazba (snížení i zvýší se AD vlivem zvýšení investic)

- zachycuje veškeré kombinace úrokové míry (i) a reálného produktu (důchodu; Y), při nichž je trh zboží a služeb v rovnováze
 - křivka IS zobrazuje rovnováhu na trhu zboží a služeb, tzn. rovnost agregátní poptávky a produkce ($AD=Y$) při dané úrokové míře
 - jinými slovy řečeno – křivka IS představuje kombinace i a Y , kdy se I rovnají S
 - oproti keynesiánskému modelu jsou investice **indukovanou veličinou**, tj. jsou citlivé na úrokovou míru (negativně) – plánované investice jsou tím nižší, čím vyšší je úroková míra
 - sklon křivky poptávky po investicích je dán citlivostí investic na změny úrokové míry (při vysoké citlivosti je křivka plochá)
 - křivka poptávky po investicích se bude měnit tehdy, když se budou měnit autonomní investice (např. vlivem podpory podnikatelů vlivem dotací nebo snižováním daňové zátěže)
-

KŘIVKA IS - odvození

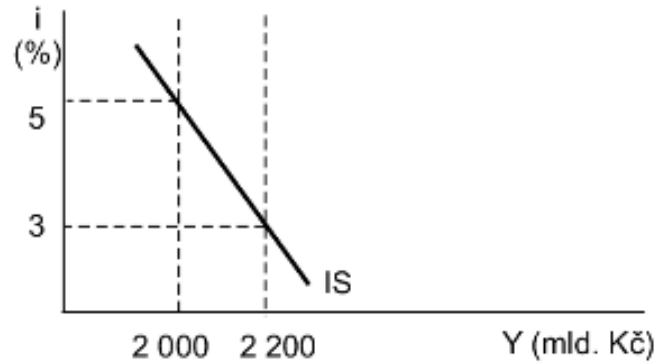
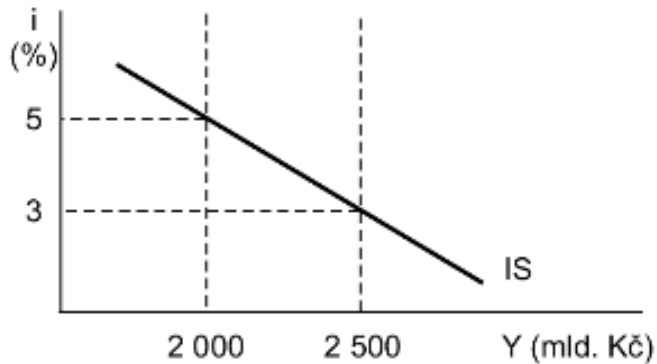
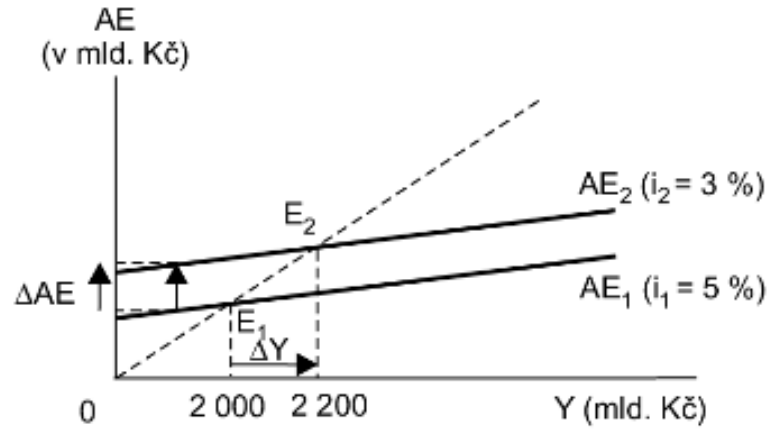
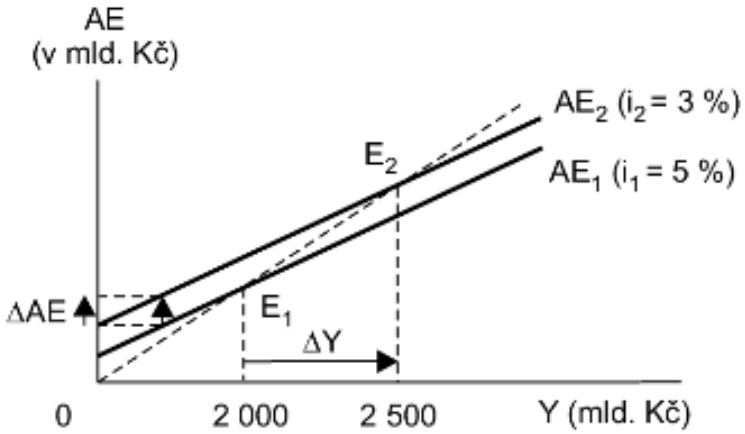

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Křivka IS vyjadřuje rovnovážné stavy na trzích statků a služeb (viz body E_1 a E_2 , kdy se rovnají zamýšlené agregátní výdaje (AE) reálnému produktu (Y))
- Pokud při E_1 je úroková míra 5 %, tak při jejím snížení na 3 % budou si lidé ochotněji půjčovat peníze a porostou i zamýšlené AE, zejména investice firem (nákup strojů a výrobních linek), ale i C (spotřeba domácností) => posun do bodu E_2
- Pokud spojíme body E_1 a E_2 v dolním grafu, dostaneme křivku IS jakožto množinu všech kombinací úrokové míry a reálného produktu, při kterých je trh zboží a služeb v rovnováze
- Křivka IS je klesající
- Body nalevo od IS = AE jsou větší než produkt, body vpravo platí, že AE jsou menší než produkt (firmám se hromadí zásoby a omezují výrobu než se opět vyrovná AE s produktem)

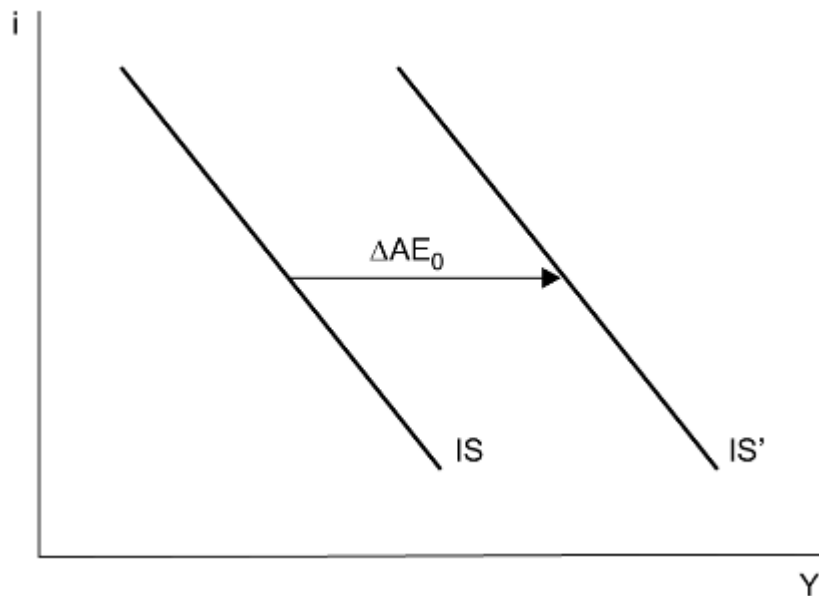
KŘIVKA IS – sklon

KŘIVKA IS – posun

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

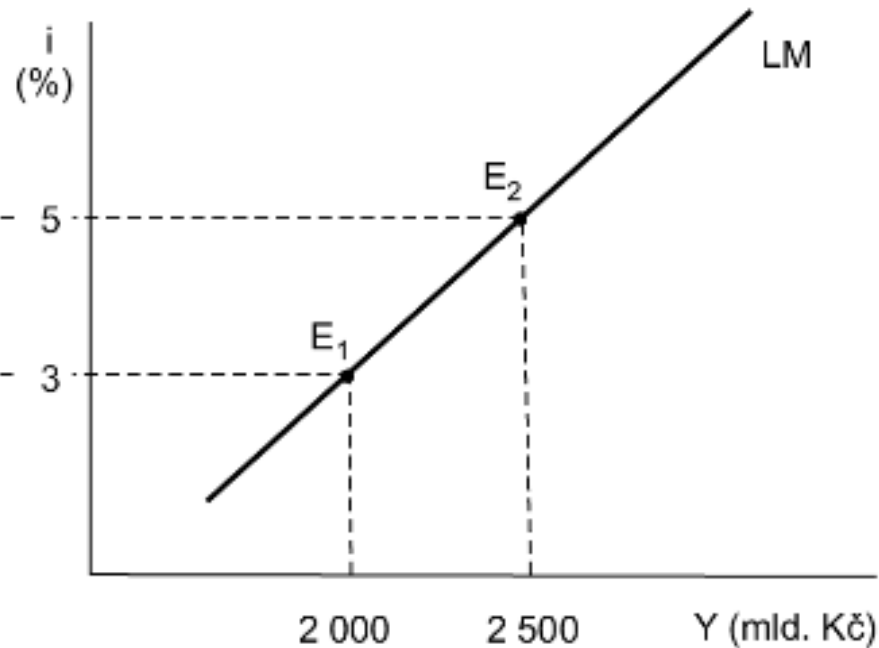
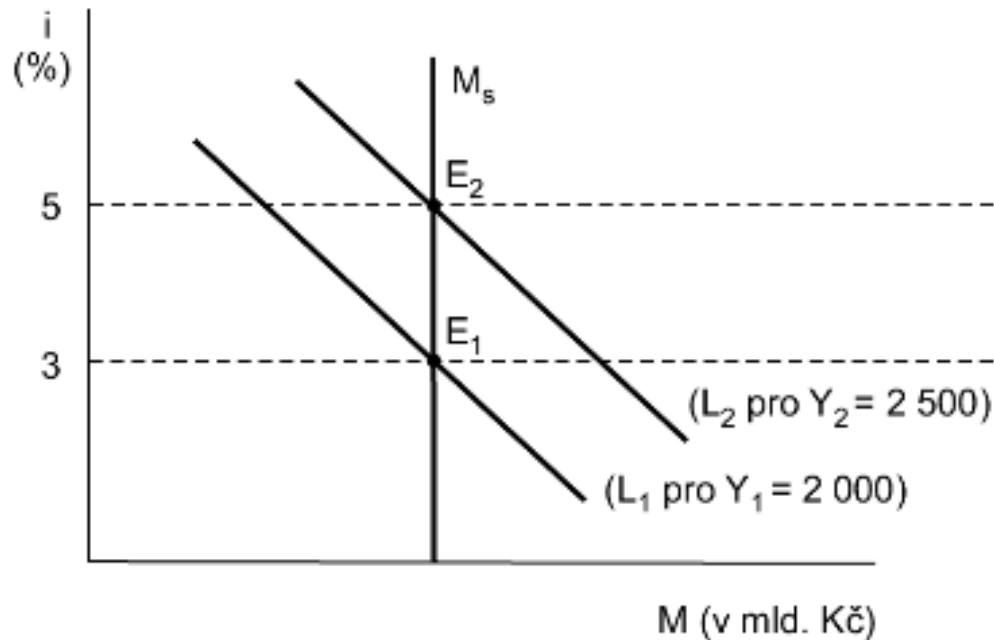
- Křivka IS se může posunout směrem doprava nebo doleva vlivem změny autonomních výdajů (např. vládní výdaje, transferové platby)
- Zvýšení vládních výdajů způsobí posun křivky IS směrem doprava a snížení vládních výdajů naopak posun směrem doleva

POZOR – změna úrokové míry způsobí pouze posun **PO** křivce IS (*neposouvá celou křivku*).

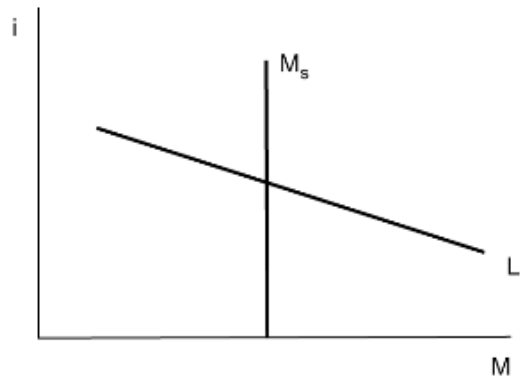
- zachycuje veškeré kombinace úrokové míry (i) a reálného produktu (důchodu; Y), při nichž je trh peněz v rovnováze
 - Naopak křivka IS zobrazuje rovnováhu na trhu zboží a služeb, tzn. rovnost agregátní poptávky a produkce ($AD=Y$) při dané úrokové míře
 - Zachycuje rovnovážné situace v peněžní části ekonomiky
 - Lidé drží bohatství v různých podobách dle stupně likvidity – např. ve formě peněz nebo finanční aktiv (cenné papíry nebo termínované vklady)
 - Zjednodušení – existují pouze dva trhy – trh peněz a trh ostatních finančních aktiv (navíc platí, že zvýšení bohatství ve formě peněz snižuje množství ostatních finančních aktiv a naopak)
 - Je-li v rovnováze trh peněz, je v rovnováze i trh ostatních finančních aktiv \Rightarrow stačí pracovat jedním z nich. tj. trhem poptávky po reálných peněžních zůstatcích
-

- Posuny křivky LM doprava a doleva jsou způsobeny změnou nabídky reálných peněžních zůstatků (M/P):
 - při růstu M/P se křivka LM posune doprava
 - při poklesu M/P se křivka LM posune doleva
 - Sklon křivky LM závisí na citlivosti poptávky po penězích na důchod (k) a na citlivosti poptávky po penězích na úrokovou sazbu (h):
 - Čím vyšší je k a čím nižší je h , tím strmější bude křivka LM (rotuje kolem bodu, kde protíná horizontální osu, a to doleva)
 - čím nižší je k a vyšší je h , tím bude křivka LM plošší (rotuje kolem bodu, kde protíná horizontální osu, a to doprava).
 - Je-li $h = 0$, křivka LM je vertikální.
-

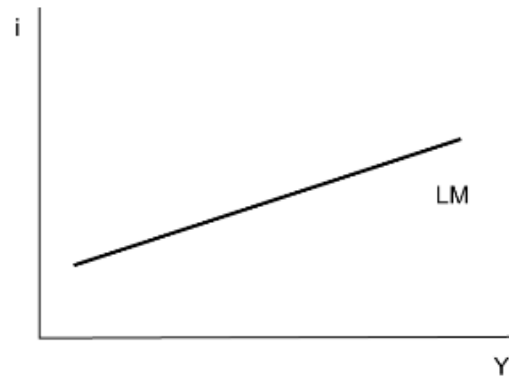
KŘIVKA LM – odvození

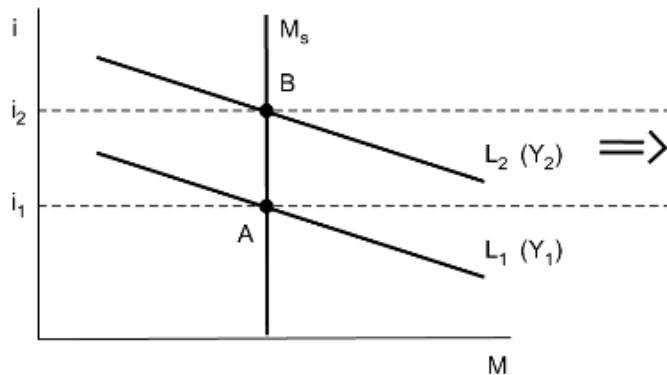
KŘIVKA LM – sklon

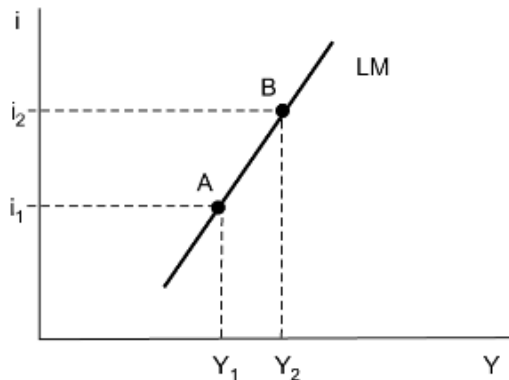
L velmi citlivá na změny i

plochá LM křivka

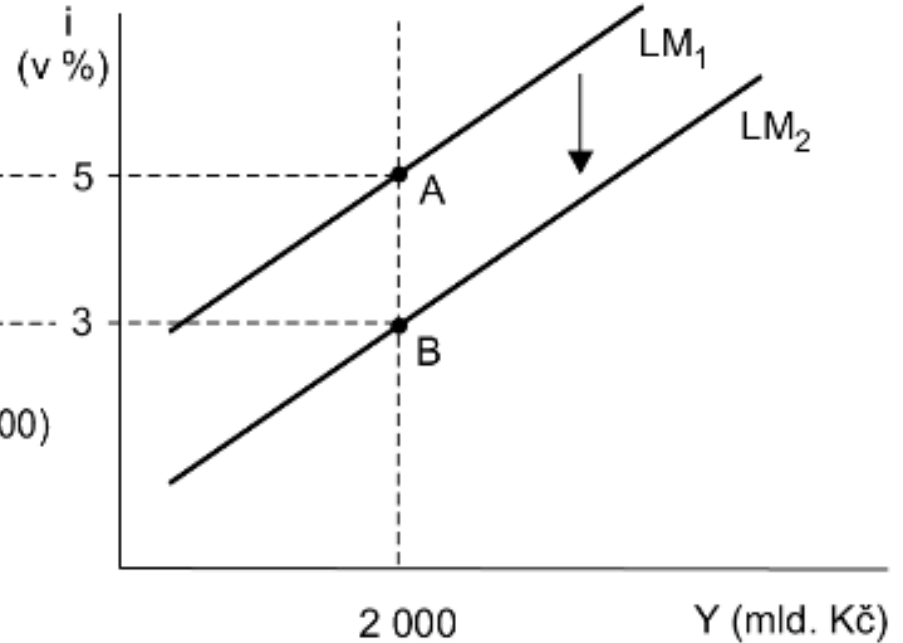
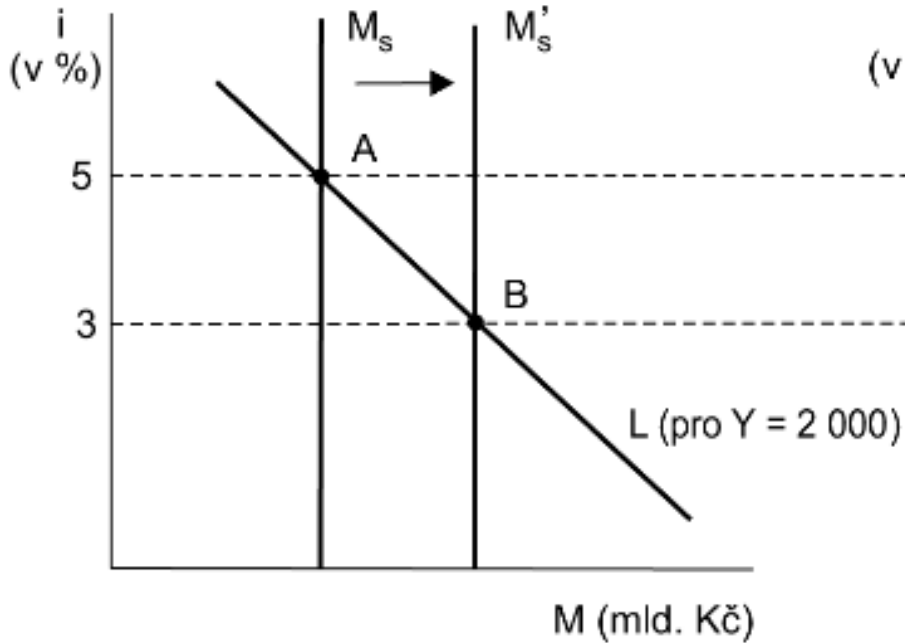

L velmi citlivá na změnu Y

strmá LM křivka

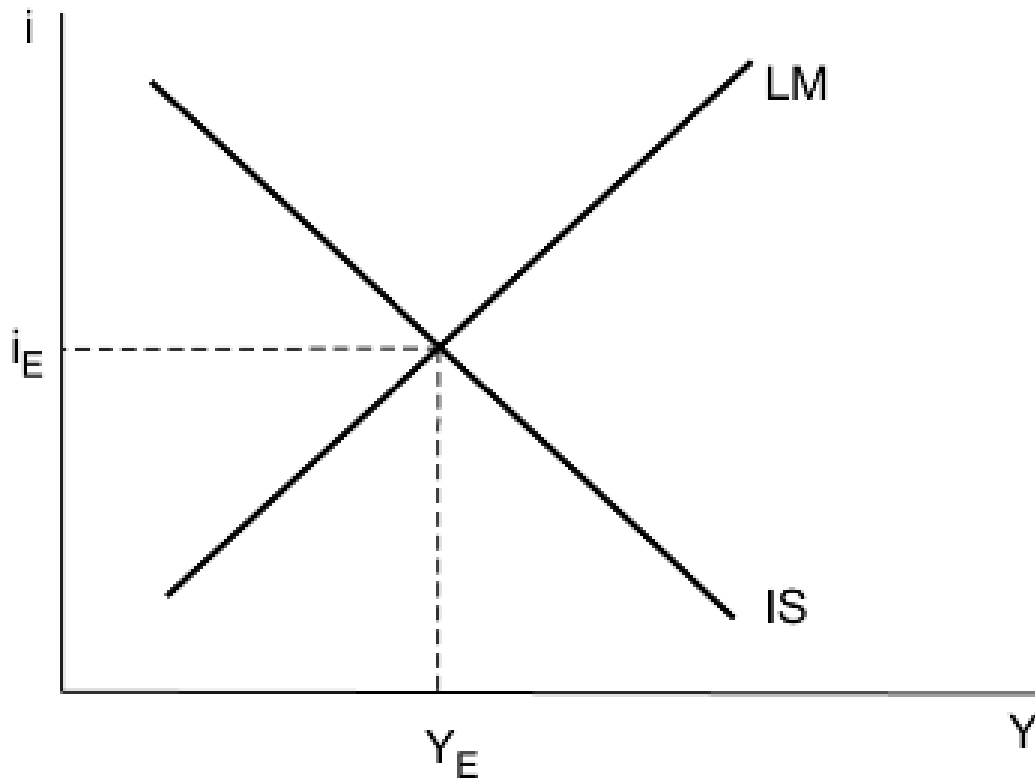
KŘIVKA LM – sklon

MODEL IS-LM – celková rovnováha

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

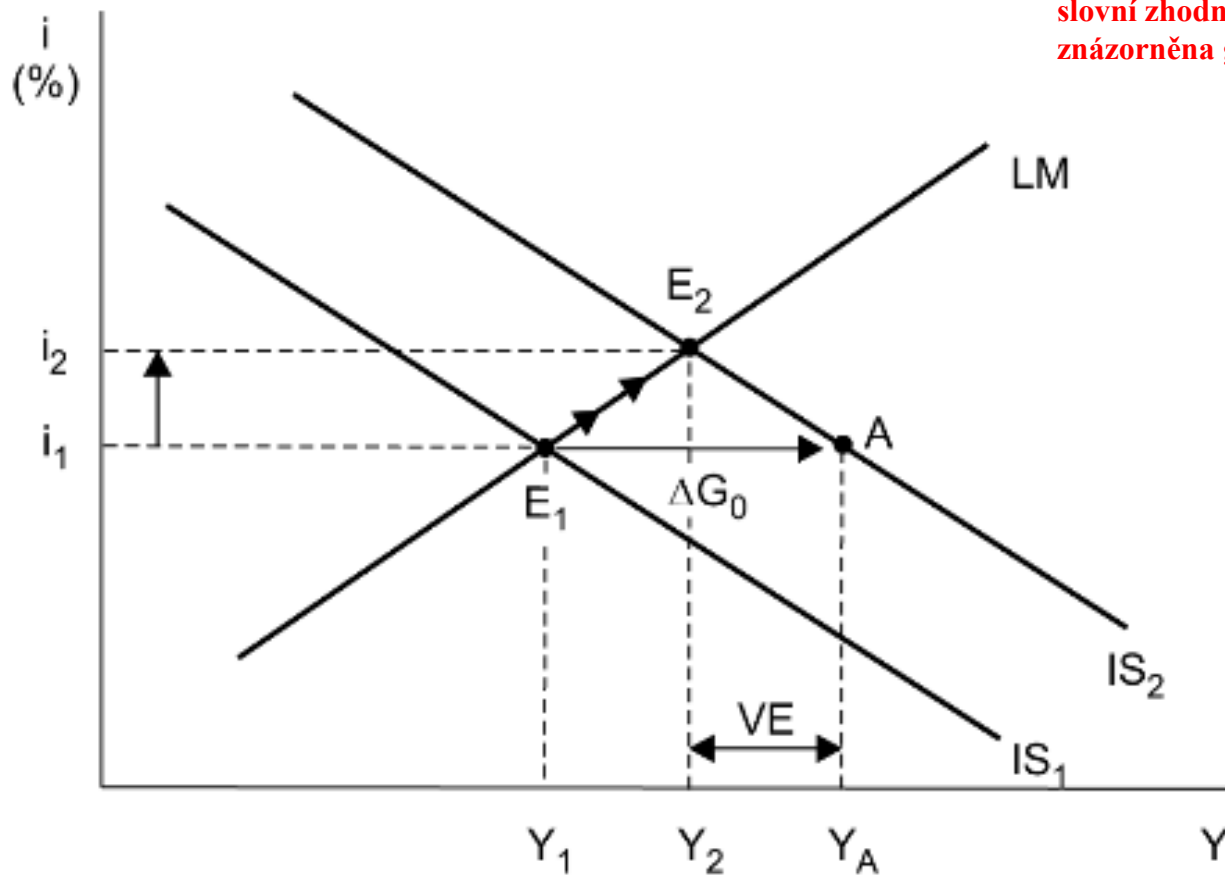
- Celková rovnováha nastává tehdy, pokud je dosažena současně rovnováha na trhu peněz i statků a služeb – průsečík křivek IS a LM.
- Firmy chtějí vyrábět takové množství výstupu, po jakém je poptávka.
- Lidé chtějí držet takové množství peněz, které nabízí centrální banka.

MODEL IS-LM – účinky fiskální politiky

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Doporučuji umět i níže popsané
slovní zhodnocení situace, která je
znázorněna graficky.

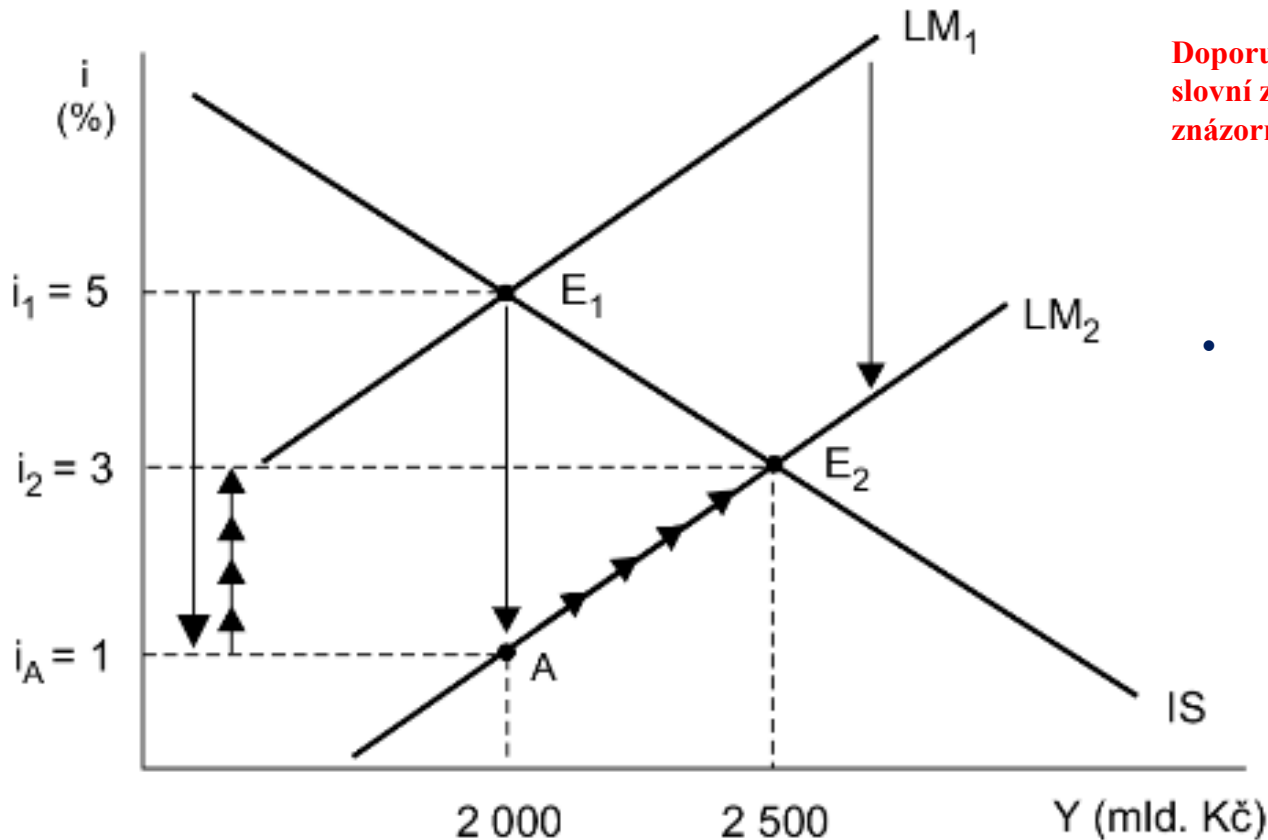

- Fiskální expanze

MODEL IS-LM – účinky monetární politiky

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Doporučuji umět i níže popsané slovní zhodnocení situace, která je znázorněna graficky.

- Monetární expanze

Dilema centrální banky

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Centrální banka nemůže zároveň sledovat **kritérium stabilní a žádoucí úrokové sazby** a **kritérium žádoucí úrovně peněžní zásoby** v ekonomice.

V určitém časovém období se vždy může zaměřit pouze na jeden z nich.

Toto rozhodování o uplatňování monetární politiky lze sledovat v modelu IS-LM.

Problém je totiž v tom, že zmíněné křivky jsou nestabilní a centrální banka se rozhoduje podle toho, který cíl je v dané situaci schopna dosáhnout.

Bude-li v ekonomice **méně stabilní trh s penězi** než trh se statky a službami bude centrální banka „hlídat“ úrokovou sazbu.

Jestliže však bude vykazovat **menší stabilitu trh statků a služeb** než trh peněz budu se orientovat na kontrolu peněžní zásoby.

Jako nejčastější příklad kombinace fiskální a monetární politiky v modelu IS-LM je uváděn případ **monetární akomodace fiskální politiky**.

Jde o situaci, kdy vhodně zvolená monetární politika (expanze) odstraní vytěšňovací efekt způsobený fiskální expanzí v podobě zvýšení vládních výdajů.

Díky monetární expanzi klesne úroková sazba na původní úroveň a nedojde k reakci investic na růst úrokové míry a poklesu produktu.

- Národní ekonomika není uzavřený systém, neboť je spojena se zahraničím.
 - Toto spojení je možné dvěma způsoby – prostřednictvím mezinárodního obchodu a prostřednictvím mezinárodních finančních trhů.
 - Vychází ze stejných předpokladů jako model IS-LM, pouze změníme uzavřenou ekonomiku na otevřenou.
-

Měnové kurzy a jejich systémy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

FIXNÍ MĚNOVÝ KURZ:

Fixní kurz znamená státní garanci na jistou úroveň tržní ceny. Tou cenou je směnný kurz domácí měny. Vzhledem k tomu, že při plné konvertibilitě a tedy existenci devizového trhu je těžko možné zaručit naprostou nehybnost kurzu na jedné hodnotě, je v realitě většinou použit fixní kurz s flukтуаčním pásmem.

Flukтуаční pásmo - stát (měnová autorita) veřejně vyhláší (zaručuje), že se devizový kurz jeho měny bude pohybovat v předem známém intervalu.

V systému pevných kurzů hovoříme v souvislosti se změnou devizového kurzu o **devaluaci** (úřední znehodnocení měny) a **revaluaci** (oficiální zhodnocení měny).

PRUŽNÝ MĚNOVÝ KURZ:

V systému plovoucích (flexibilních) kurzů je devizový kurz měny určován nabídkou a poptávkou na devizovém trhu, tudíž centrální autorita nemusí zasahovat.

V systému pružných kurzů používáme pojmy **apreciace** (zhodnocení) měny a **depreciace** (znehodnocení) měny.

V případě apreciacie reálný devizový kurz klesá ($\downarrow R$)

V případě depreciace reálný devizový kurz roste ($\uparrow R$)

Při determinaci úrovně rovnovážné produkce v otevřené ekonomice budeme vycházet ze znalostí o čtyřsektorovém jednoduchém keynesiánském modelu a spojíme je se znalostmi o určení rovnovážné produkce v modelu IS-LM

Křivku IS v otevřené ekonomice definujeme:

- za předpokladu fixních měnových kursů (tzn. že kurz měny v ekonomice je stanoven centrální bankou a ta také intervenuje při jeho udržení) a fixní cenové hladiny
 - za předpokladu plovoucích měnových kurzů a fixní cenové hladiny
-

- Platební bilance České republiky je statistický přehled ekonomických transakcí mezi českou ekonomikou a zahraničím za určité období, obvykle za jeden kalendářní rok.
- Položky platební bilance, jež představují příliv finančních prostředků do ekonomiky, jsou položkami kreditními a jsou označovány znaménkem plus. Transakce, které vedou k odlivu finančních prostředků ze země, jsou chápány jako debetní a jsou označovány znaménkem mínus. Z účetního hlediska je platební bilance výrazem zdrojů a užití fondů, a proto musí být vždy vyrovnaná.
- Každá kreditní položka nachází v platební bilanci svůj odraz v položce debetní a naopak.
- Můžeme ji členit horizontálně (do 5ti hlavních účtů) a vertikálně (základem je princip podvojného účetnictví).

Struktura platební bilance

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Vypovídací schopnost platební bilance jako celku není podstatná, protože platební bilance, je vždy vyrovnaná.
- Pozornost je potřeba věnovat jednotlivým saldům samostatných účtů a podúčtů a jejich změnám v čase
- Struktura platební bilance se skládá z těchto základních účtů, jež se následně člení na podúčty:

1. Běžný účet

2. Kapitálový účet

3. Finanční účet

4. Saldo chyb a opomenutí, statistické diskrepance

5. Změna devizových rezerv (účet oficiálních devizových rezerv)

Běžný účet platební bilance

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Bilance na běžném účtu zachycuje mezinárodní obchod se zbožím a službami včetně jednostranných transferů mezi zeměmi.
 - Běžný účet se skládá z:
 - **Obchodní bilance** (rozdíl mezi exportem a importem výrobků a zboží).
 - **Bilance služeb** (vyjadřuje rozdíl mezi dovezenými a vyvezenými službami).
 - **Bilance výnosů** (příjmy a výdaje, které jsou obrazem předchozího pohybu výrobního faktoru, nejčastěji investic).
 - **Běžných převodů** (transakce, které nezakládají nárok na protihodnotu v podobě pohybu zboží, služeb či aktiv).
-

Kapitálový účet platební bilance

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Není příliš významnou položkou v rámci platební bilance.**
- **Zaznamenáváme zde kapitálové transfery související s:**
 - **migrací obyvatelstva (převody migrantů),**
 - **promíjením dluhů,**
 - **převody s nefinančními nevyrobenými hmotnými aktivy (pozemky pro zastupitelské úřady),**
 - **převody s nehmotnými právy (patenty, licence, ochranné známky, autorská práva).**

POZOR – nezaměňovat s finančním účtem platební bilance!

Finanční účet platební bilance

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Zaznamenáváme zde rozdíl mezi přílivem zahraničního kapitálu plynoucího do země z okolního světa (nákupy tuzemských aktiv) a odlivem kapitálu z domácí ekonomiky do zahraničí (nákupy zahraničních aktiv).
 - Skládá se z podúčtů:
 - **Přímé investice** (investice, jejichž cílem je získání úplné nebo částečné kontroly nad domácí firmou a tím i vlivu na její řízení).
 - **Portfoliové investice** (mezinárodní finanční toky, které souvisí s investicemi do účastí a do majetkových a dluhových cenných papírů, jejichž cílem není převzetí kontroly a řízení).
 - **Finanční deriváty.**
 - **Ostatní investice** (krátkodobá a dlouhodobá aktiva a pasiva, která vzniknou v souvislosti s krátkodobými a dlouhodobými půjčkami, úvěry a depozity).
-

Saldo chyb a opomenutí, statistické diskrepance

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Odpočtové položky představující saldo toků, které nebylo možno na výše uvedených účtech jednoznačně identifikovat včetně nesrovnalostí vzniklých při sběru dat, kurzových rozdílech a nezachytitelných platbách.

Změna devizových rezerv (účet oficiálních devizových rezerv)

- Zachycujeme zde pohyb likvidních zahraničních aktiv centrální banky a ministerstva financí, které mohou být využívány k financování a regulování nerovnováhy platební bilance.
 - Nárůst devizových rezerv se účtuje na kreditní straně se znaménkem mínus.
 - Pokles devizových rezerv na debetní straně platební bilance se znaménkem plus.
-

Rovnováha PB = křivka BP - předpoklady

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Vycházíme ze zjednodušeného předpokladu, že platební bilance je složena pouze z běžného účtu (BÚ) a finančního účtu (FÚ) – ostatní jsou rovny nule

Běžný účet:

- Analyzujeme pomocí funkce čistého exportu (NX)
- Hlavní faktor, který ho ovlivňuje je domácí a zahraniční důchod

Finanční účet:

- hlavním faktorem, který jej ovlivňuje je úroková míra, tj. výnos finančních aktiv
- investoři se rozhodují na základě výnosu (pokud jsou stejné podmínky)

- Pokud je na běžném účtu přebytek (BÚ) a pokud má být platební bilance za této situace vyrovnaná, musí být finanční účet deficitní (FÚ) (a naopak)
- Rovnováhu platební bilance tedy zapíšeme ve tvaru:

$$\mathbf{BP = BÚ + FÚ}$$

Dokonalá kapitálová mobilita:

- investoři mohou nakupovat nebo prodávat finanční aktiva bez jakýchkoliv omezení s nízkým náklady

Předpoklady:

- neexistuje politické riziko
- měly by mít podobné daňové zatížení
- stabilní měnový kurz
- domácí úroková míra se rovná zahraniční $i_d = i_f$

Dokonalá kapitálová imobilita:

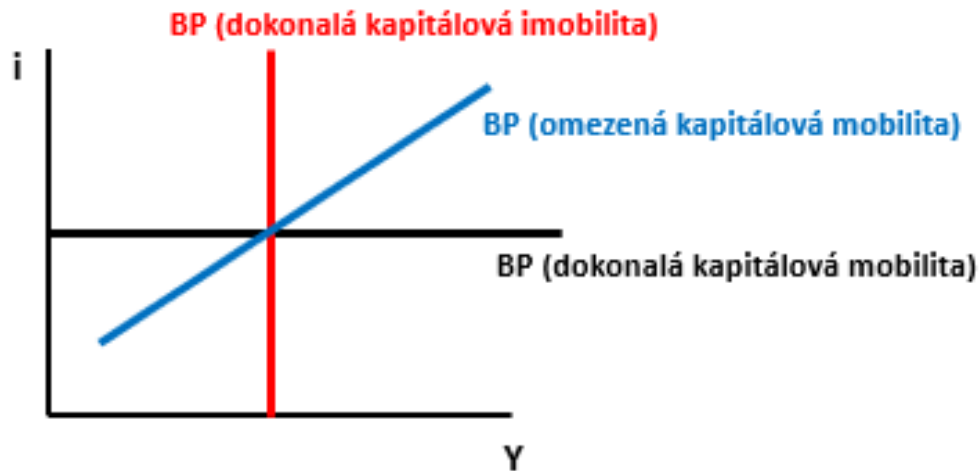
- kapitál se nemůže vůbec mezi zeměmi pohybovat
-

Sklon, poloha a body mimo křivku BP

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Křivka BP má obecně pozitivní sklon, který je determinován především stupněm kapitálové mobility.
- Čím dokonalejší je mezinárodní kapitálová mobilita, tím plošší je BP a naopak.

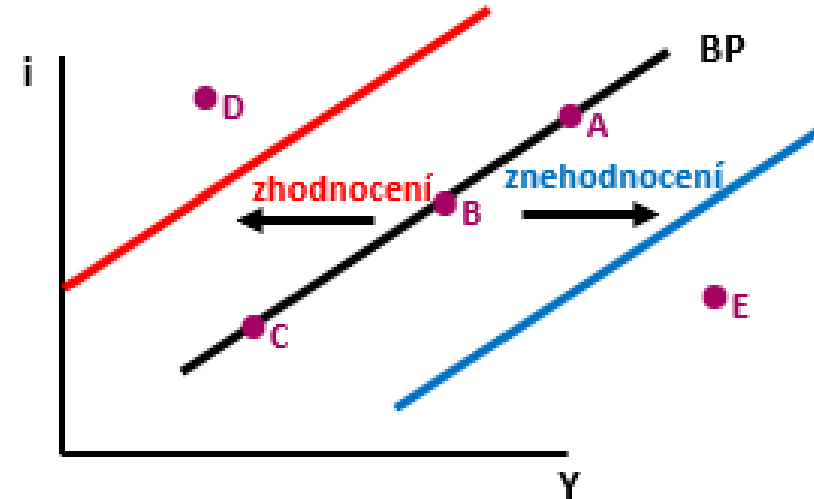

- **Dokonalá kapitálová mobilita** tedy znamená, že křivka BP bude **horizontální**, tedy $i_d = i_f$. Stav platební bilance zcela určen úrokovou sazbou a finančním účtem a úloha běžného účtu je zanedbatelná
- **Dokonalá kapitálová imobilita** je stav, kdy překážky v mezinárodním obchodě jsou takové, že změna domácích úrokových sazeb by neměl žádný účinek na pohyb kapitálu. Křivka BP je v tomto případě **vertikální** a stav platební bilance je zcela určen běžným účtem a faktory, které ho ovlivňují

Křivka BP – zhodnocení a znehodnocení

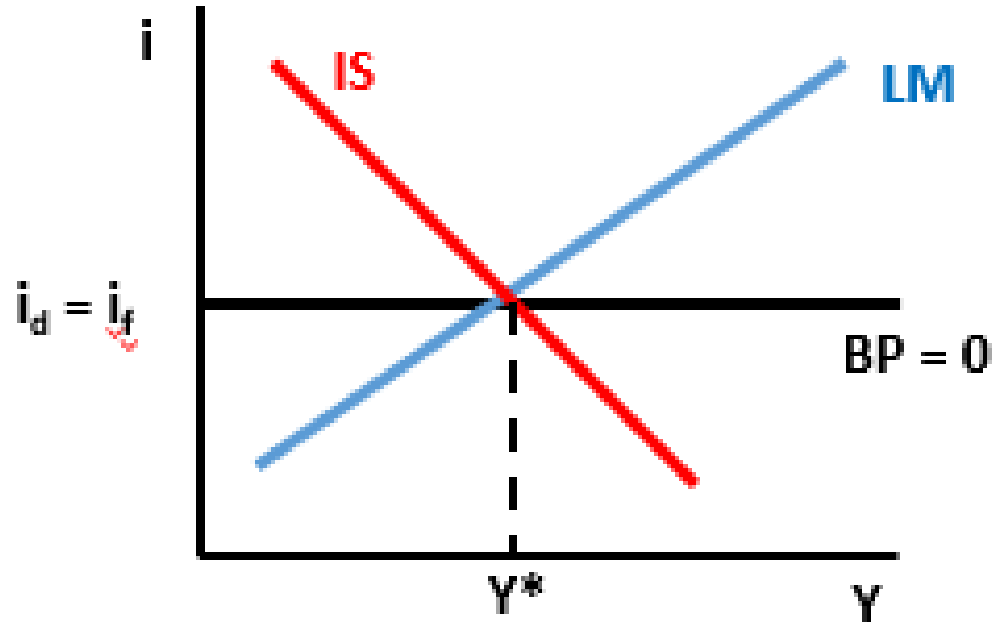
- Na našem grafu je křivka BP znázorněna pro reálný měnový kurs (R)
- Jestliže dojde k jeho změně, např. zvýšení reálného devizového kurzu (znehodnocení domácí měny), potom dojde ke zlepšení čistých vývozů při každé úrovni důchodu a křivka BP se posune doprava
- Při poklesu reálné devizového kurzu dojde ke zhodnocení domácí měny, což povede ke zhoršení čistých vývozů při jakékoliv úrovni důchodu a křivka BP se posune doleva
- Je-li poměr zahraniční cenové hladiny k domácí cenové hladině (PF/P) konstantní, potom se reálný devizový kurz zvyšuje, jestliže v systému pevných kurzů dochází k devalvaci domácí měny

MODEL IS-LM-BP - rovnováha

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Mundell-Flemingův model *(dokonalá kapitálová mobilita)*

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAXULTA V KARVINĚ

- **analyzuje účinky fiskální a monetární politiky v otevřené ekonomice**
- vychází z modelu IS-LM
- Na horizontální osu nanášíme reálný důchod a na vertikální osu úrokovou míru
- díky keynesiánským předpokladům výsledky analýzy v tomto modelu platí ve velmi krátkém období a to zejména pro situace, kdy se ekonomika nachází v recesní mezeře

PŘEDPOKLADY:

- fixní cenová hladina
- ekonomika je pod potenciálním produktem (nevyužité výrobní zdroje)
- IS-LM je doplněn o BP
- platí pro malé otevřené ekonomiky, kdy země sama o sobě neovlivní výši (světové) produkce a zároveň neovlivní světovou úrokovou míru. Domácí úroková míra by se za jinak stejných podmínek rovnala světové
- **model, který předpokládá dokonalou kapitálovou mobilitu**

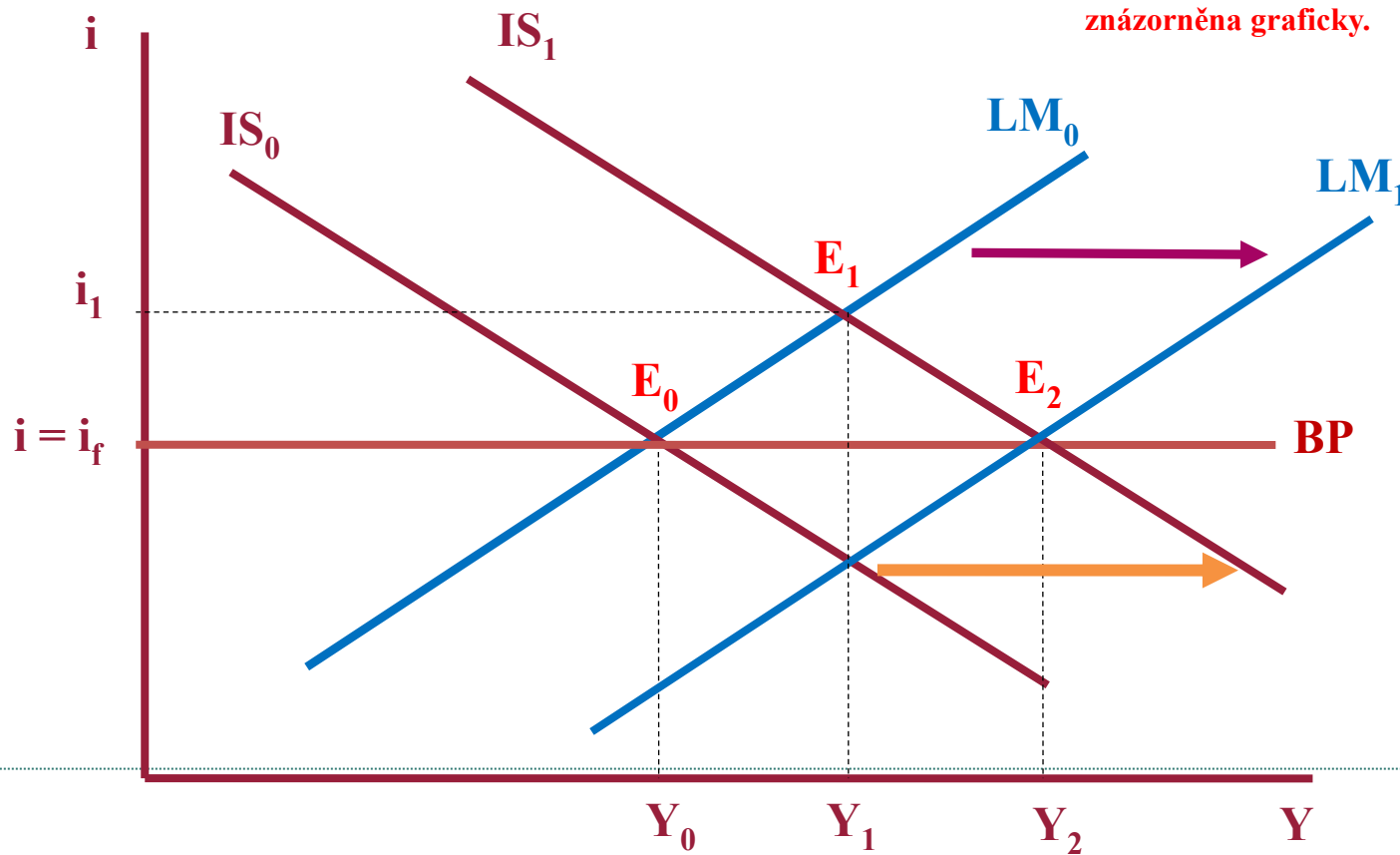
Mundell-Flemingův model (*dokonalá kapitálová mobilita*)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Fiskální expanze a pevné měnové kurzy

Doporučuji umět i níže popsané
slovní zhodnocení situace, která je
znázorněna graficky.

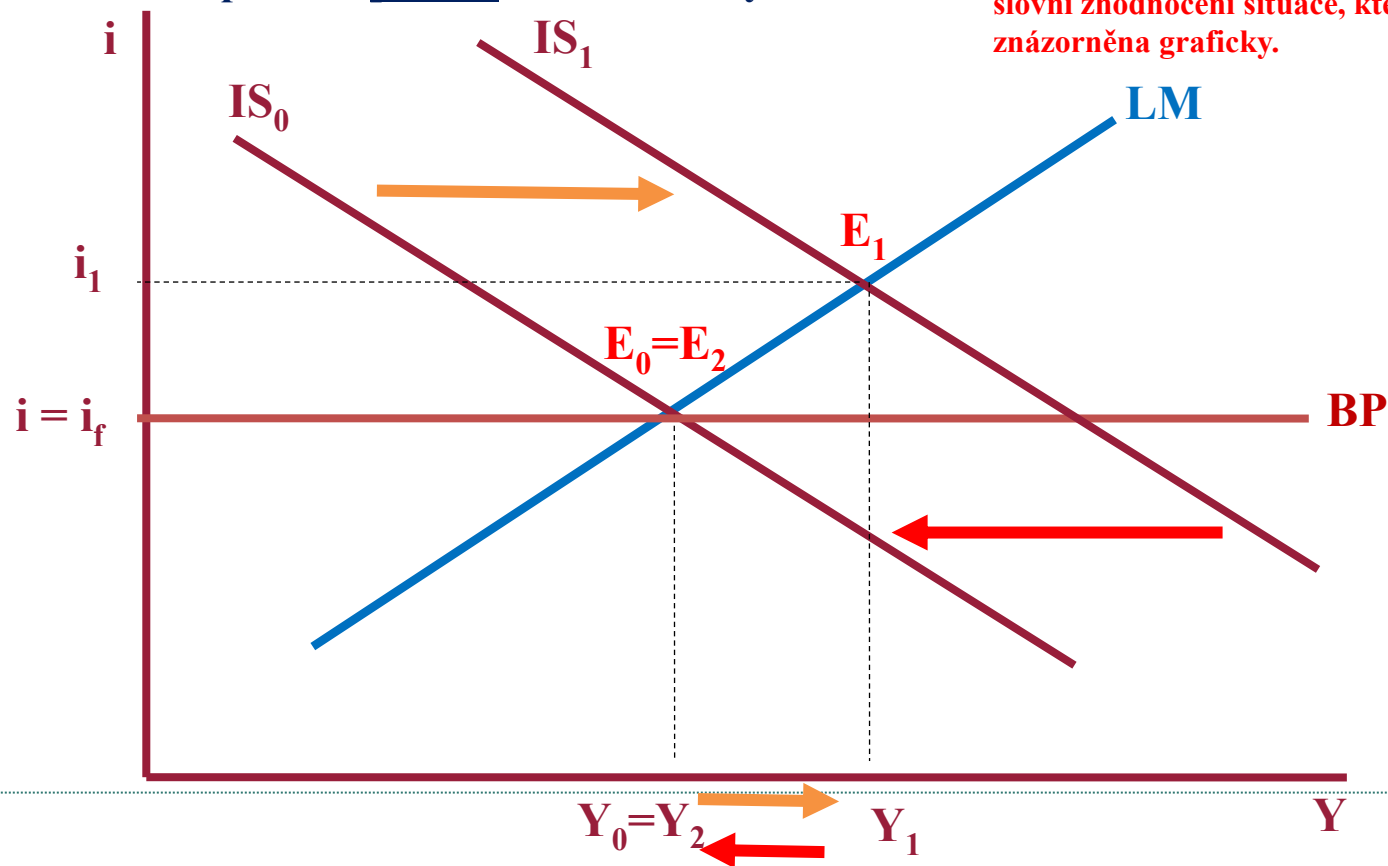
Mundell-Flemingův model (*dokonalá kapitálová mobilita*)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Fiskální expanze a pružné měnové kurzy

Doporučuji umět i níže popsané
slovní zhodnocení situace, která je
znázorněna graficky.

Úplný vytěšňovací efekt

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

O úplném mezinárodním vytěšňovacím efektu hovoříme v situaci, kdy fiskální expanze vede ke zhodnocení domácí měny, které vyvolá pokles čistých exportů (export se stává dražším a jeho objem klesá).

Pokles čistých exportů je ekvivalentní původnímu nárůstu vládních výdajů.

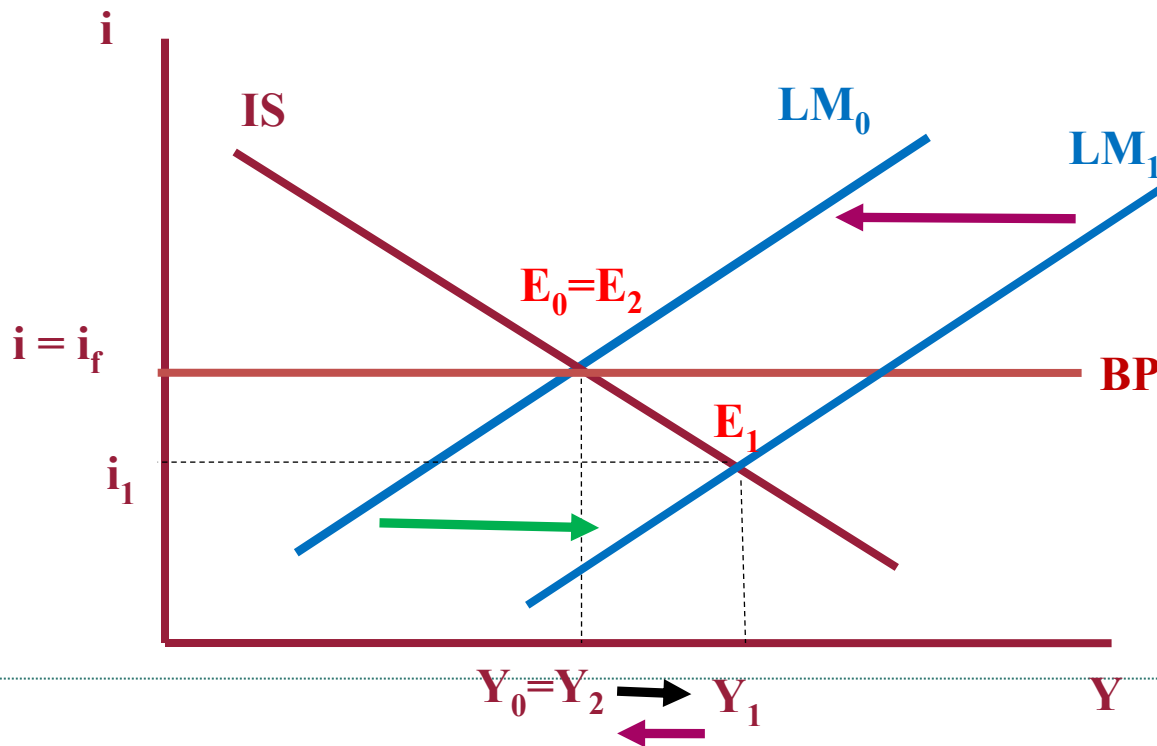
Vládní nákupy tedy prostřednictvím zhodnocení domácí měny zcela vytěsní čisté exporty.

Mundell-Flemingův model (*dokonalá kapitálová mobilita*)

- Monetární expanze a pevné měnové kurzy

Doporučuji umět i níže popsané
slovní zhodnocení situace, která je
znázorněna graficky. c

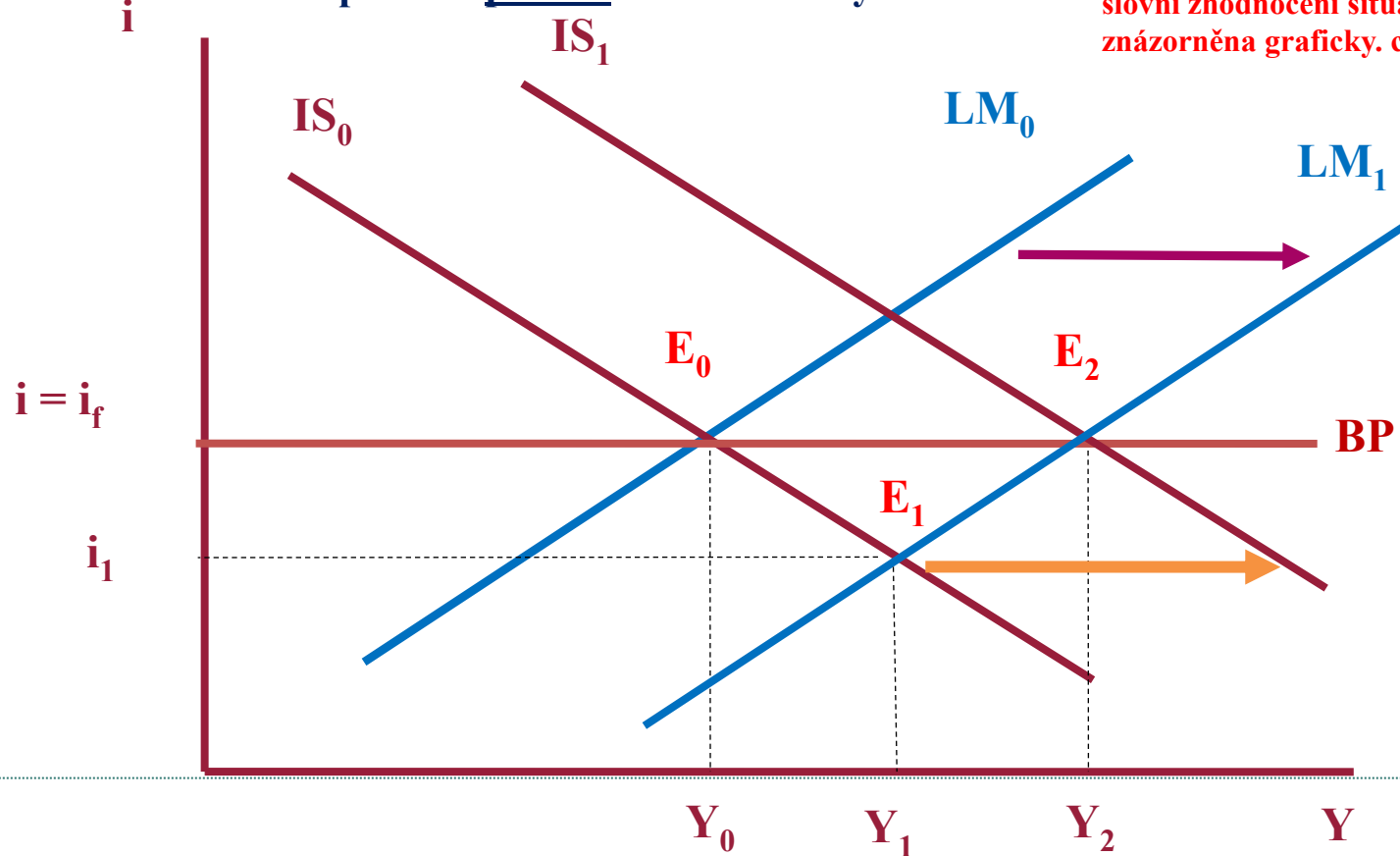
Mundell-Flemingův model (*dokonalá kapitálová mobilita*)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Monetární expanze a pružné měnové kurzy**

Doporučuji umět i níže popsané
slovní zhodnocení situace, která je
znázorněna graficky. c

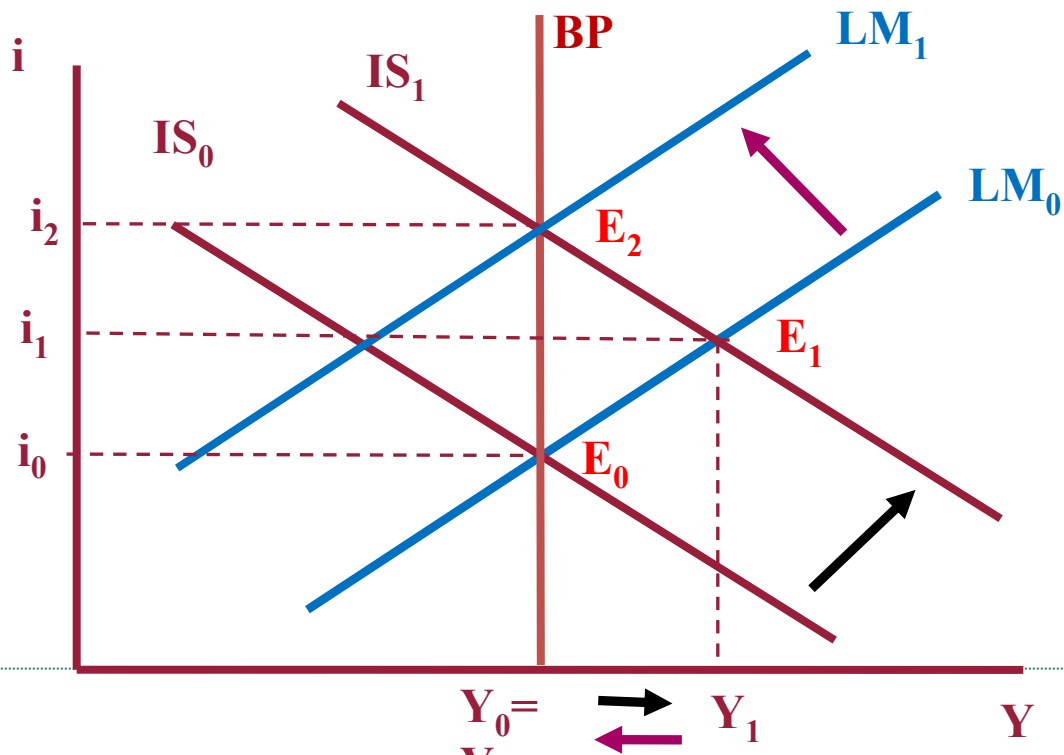

- V případě dokonalé kapitálové imobility (nulové kapitálové mobility) nebude pohyb kapitálu reagovat na pohyb úrokové míry
 - Za tohoto předpokladu neexistuje vazba domácí úrokové míry na zahraniční úrokovou míru a křivka rovnováhy platební bilance bude vertikální.
 - Při analýze účinnosti fiskální a monetární politiky budeme vycházet ze situace, kdy vláda či centrální banka provádějí expanzivní fiskální či monetární politiku
 - Každá modelová situace bude vycházet ze stavu, kdy se ekonomika nachází v bodě vnitřní i vnější rovnováhy E0
-

Dokonalá kapitálová imobilita

- Fiskální expanze a pevné měnové kurzy

Doporučuji umět i níže popsané slovní zhodnocení situace, která je znázorněna graficky.

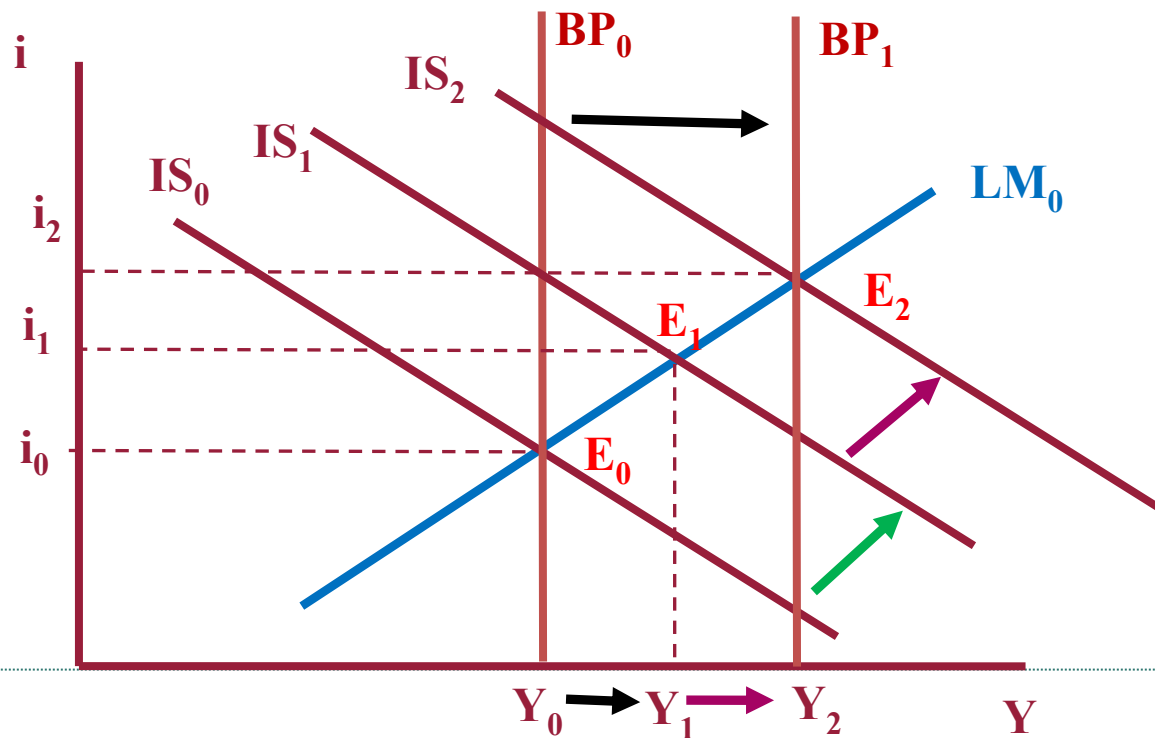
Dokonalá kapitálová imobilita

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Fiskální expanze a pružné měnové kurzy

Doporučuji umět i níže popsané
slovní zhodnocení situace, která je
znázorněna graficky.

Marshallova-Lernerova podmínka

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Běžný účet platební bilance se po devalvaci (depreciaci) zlepší pouze v případě, že je součet cenové elasticity poptávky po exportu a cenové elasticity poptávky po importu v absolutním vyjádření větší než jedna.

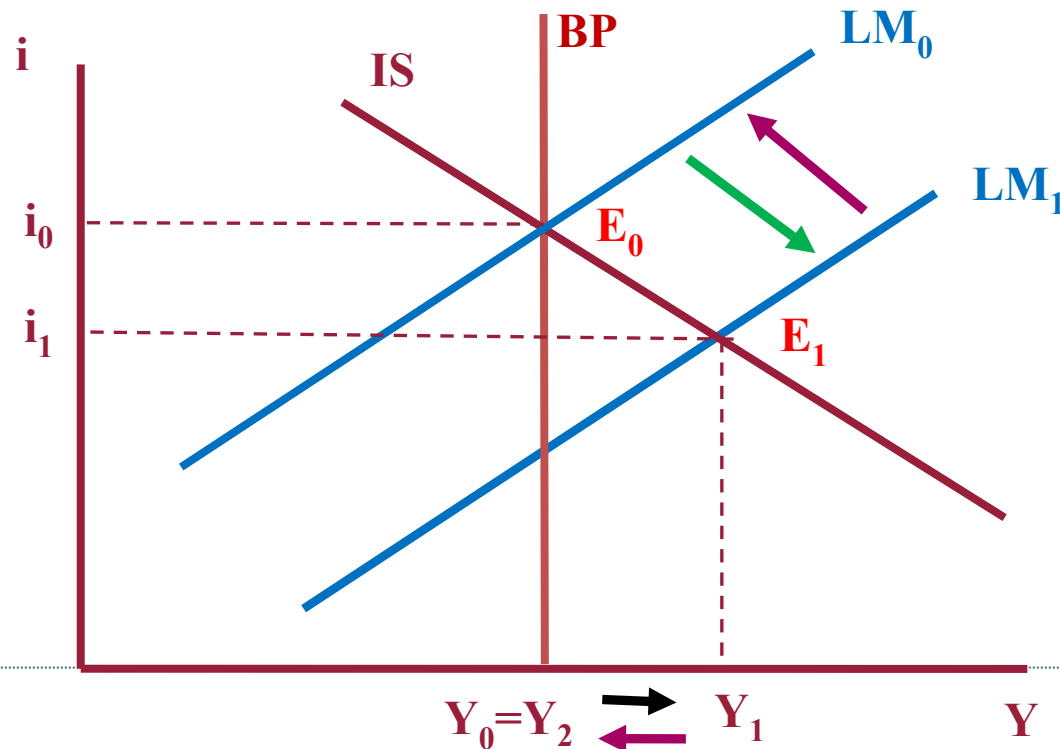
Změna poptávaného množství importu oproti poptávanému množství exportu musí být dostatečně velká, aby kompenzovala nižší ceny exportu země v jednotkách cizí měny po provedení devalvace.

Dokonalá kapitálová imobilita

- Monetární expanze a pevné měnové kurzy

Doporučuji umět i níže popsané slovní zhodnocení situace, která je znázorněna graficky.

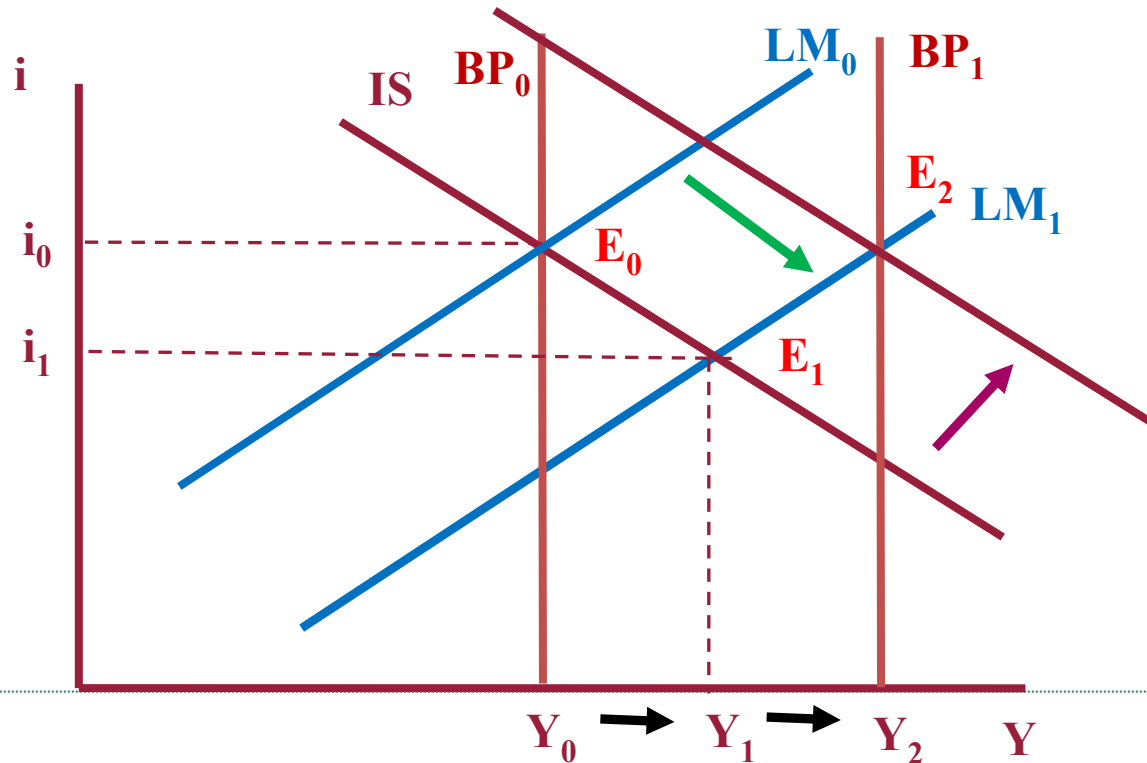

Dokonalá kapitálová imobilita

- Monetární expanze a pružné měnové kurzy

Doporučuji umět i níže popsané slovní zhodnocení situace, která je znázorněna graficky.

Shrnutí účinnosti FP a MP v modelu IS-LM-BP

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

	Fiskální politika		Monetární politika	
	Nulová mobilita kapitálu	Dokonalá mobilita kapitálu	Nulová mobilita kapitálu	Dokonalá mobilita kapitálu
Pevný DK	neúčinná	účinná	neúčinná	neúčinná
Plovoucí DK	účinná	neúčinná	účinná	účinná

INFLACE

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Projev ekonomické nerovnováhy, jehož vnějším znakem je růst cenové hladiny. Pokud dochází k poklesu cenové hladiny, označuje se tento jev jako deflace.

Deflace = (opak inflace), trvalý pokles všeobecné cenové hladiny (statky jsou levnější)

Dezinflace = snižování míry inflace, tzn. její zpomalování (každé období je nižší)

Akcelerující inflace = zvyšování míry inflace, tzn. její zrychlování (každé období je větší)

Stagflace = ekonomika stagnuje, tzn. reálný produkt se nemění, avšak cenová hladina roste (vysoká inflace při nulovém růstu produktu)

Slumpflace = pokles ekonomiky, resp. jejího reálného produktu a růstu cenové hladiny (vysoká inflace při poklesu produktu)

Otevřená inflace = jde o inflaci, která je běžně pozorovatelná a odrážena v cenových indexech.

Skrytá inflace = jedná se o zvyšování cen, které se z nejrůznějších důvodů nepromítá do cenových indexů. Příčinou může být např. chybné sestavení spotřebního koše, změna struktury produkce směrem k cenově výhodnějším produktům, zhoršení kvality výrobků bez změny ceny apod.

Potlačená inflace = dochází k ní tehdy, pokud je cenový růst uměle zablokovan zákazem zvyšování cen (např. zmrazením cen nebo stanovením maximálních cen)

Závažnost inflace (typy inflace dle tempa růstu neboli dle její síly)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Mírná (plíživá) inflace** = taková inflace, která probíhá po delší dobu relativně **mírným a víceméně stabilním tempem**. Nejčastěji se za mírnou inflaci považuje inflace, jejíž míra je jednociferná, tzn. nižší než 10 %. Daná inflace obvykle nepřekračuje tempo růstu výkonu, roste jak nominální, tak reálný produkt a ekonomické subjekty jsou ochotny setrávat u hotových peněz. Mírná inflace nemá pro ekonomiku příliš výrazné negativní důsledky a je proto považována za víceméně slučitelnou s jejím zdravým vývojem.
 - **Pádivá inflace** = inflace představovaná ročním cenovým růstem ve výši dvouciferných až tříciferných čísel (10–1000 %). Tento typ inflace snižuje výkonnost ekonomického systému a kvalitu systému sociálního; není tak považována za přijatelnou a je vnímána jako symptom nezdravého ekonomického vývoje. **Dochází k rychlejšímu růstu cenové hladiny, než je růst produktu**. Důsledkem je klesající kupní síla peněz, což se projevuje v chování ekonomických subjektů, které se snaží držet minimum peněz a inflace se stává součástí kalkulací při uzavírání obchodních smluv.
 - **Hyperinflace** = extrémní forma inflace, při níž rostou ceny o tisíce, desetitisíce, statisíce až milióny procent ročně (= nad 1000 %). Jde v podstatě o zhroucení peněžního systému země. Peníze ztrácejí schopnost plnit své funkce a ekonomika se postupně naturalizuje, tzn. že se od peněžní směny stále více přechází ke směně naturální. Jedná se o extrémní situaci, kdy tempo růstu cen nemá žádný vztah k růstu produktu. Dochází k rozvratu ekonomiky. Lidé se vracejí k barterovým obchodům.
-

Poptávková inflace (inflace tažená poptávkou) = tento typ inflace je vyvoláván převahou agregátní poptávky nad agregátní nabídkou. Můžeme ji charakterizovat jako stav, kdy domácnosti, firmy, vláda a zahraniční subjekty chtějí spotřebovávat větší produkt, než jaký při stálých cenách ekonomika vytváří. Poptávka začíná narážet na nabídku statků, přičemž nabídka není schopna se z kapacitních důvodů poptávce přizpůsobit. Rovnováha ekonomiky se přesouvá za úroveň potenciálního produktu a tím dochází k otevření expanzní produkční mezery neboli inflační mezery. Uvedený inflační proces probíhá vždy, když není růst agregátní poptávky doprovázen růstem potenciálního produktu.

Nabídková inflace (inflace tažená náklady) = inflace, jež je zapříčiněna poklesem agregátní nabídky vlivem velkého vzestupu nákladů. Podniky vzhledem k objemu prostředků, které mají k dispozici na dané období, reagují na vzestup nákladů snížením produkce. Skutečný produkt poklesne pod úroveň potenciálního produktu a současně stoupne cenová hladina. Tím se otevře recesní produkční mezera neboli deflační mezera

Můžeme obecně charakterizovat jako **neschopnost pracovní síly nalézt zaměstnání.**

TYPY NEZAMĚSTNANOSTI dle základního dělení:

1. **Dobrovolná** – vzniká rozhodnutím samotné pracovní síly neakceptovat danou úroveň mezd nebo hledáním jiného pracovního místa (ať už za účelem lepšího platového ohodnocení nebo možnosti lepší kariéry)
2. **Nedobrovolná** – je zpravidla dána situací na trhu práce (převis nabízeného množství práce nad poptávaným)

TYPY NEZAMĚSTNANOSTI dle časového hlediska:

1. **Krátkodobá** – trvá v týdnech nebo měsících, nepředstavuje pro ekonomiku závažnější problém
 2. **Dlouhodobá** – zpravidla delší než 12 měsíců (1 rok), pro ekonomiku představuje větší problém
-

TYPY NEZAMĚŠTNANOSTI dle příčin a důsledků:

1. **Frikční** – krátkodobá nezaměstnanost u ekonomicky aktivních osob, které přecházejí z jednoho pracovního místa na druhé nebo vstupují na trh práce
 2. **Strukturální** – nezaměstnanost, která vyplývá z nesouladu mezi kvalifikací nebo rozmístěním osob hledajících práci a požadavky nebo rozmístěním pracovních míst
 3. **Cyklická** – nezaměstnanost, která vzniká v případě nedostatku pracovních míst na trhu. Je důsledkem nedostatečné úrovně agregátní poptávky po statcích, a tedy i po pracovní síle
 4. **Sezónní** – nezaměstnanost, která vzniká v důsledku sezónních změn v nabídce zaměstnání nebo nabídce práce. Je považována za součást frikční nezaměstnanosti
-

Phillipsova křivka = vztah mezi inflací a nezaměstnaností

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Nástroj pro porozumění vztahu mezi inflací a nezaměstnaností.**
- Při vysoké produkci doprovázené nízkou nezaměstnaností dochází v ekonomice k tlakům na rychlejší růst cen a mezd.
- Výroba a prodeje jsou vysoké -> firmy si mohou dovolit zvyšovat své produkce a ceny.¹
- Charakteristickými rysy mzdové Phillipsovy křivky jsou její záporný sklon, klesající průběh, tvar hyperboly s průsečíkem s vodorovnou osou na úrovni přirozené míry nezaměstnanosti.
- Základní myšlenkou Phillipsovy křivky je, že existuje obrácený vztah mezi inflací a nezaměstnaností:
 - Když je nezaměstnanost nízká (vysoká míra zaměstnanosti), firmy mají tendenci zvyšovat mzdy, aby přilákaly a udržely pracovní sílu. To vede k růstu mzdové inflace.
 - Naopak, když je nezaměstnanost vysoká (nízká míra zaměstnanosti), firmy mají menší tlak na zvyšování mezd, protože pracovníci mají menší vyjednávací sílu. To může vést ke snížení mzdové inflace nebo dokonce k deflaci.

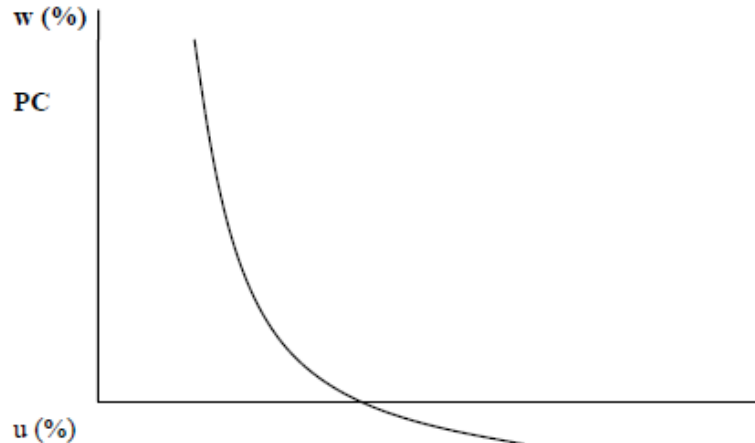
Původní Phillipsova křivka

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

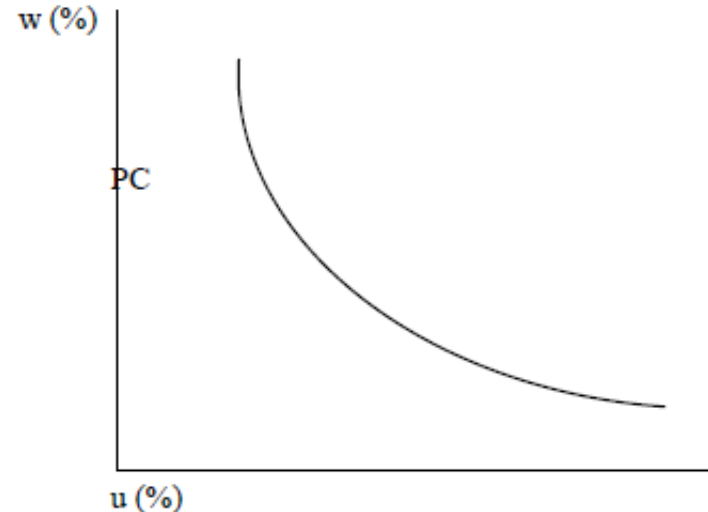
do roku 1948:

V období let 1861 – 1948 měla Phillipsova křivka jak svou kladnou, tak svou zápornou část, přičemž protínala horizontální osu přibližně na úrovni 6 %, z čehož plynula nulová mzdová inflace při této míře nezaměstnanosti.

po roce 1948:

Za sledované období 1948 – 1957 se Phillipsova křivka nacházela jen v kladných hodnotách

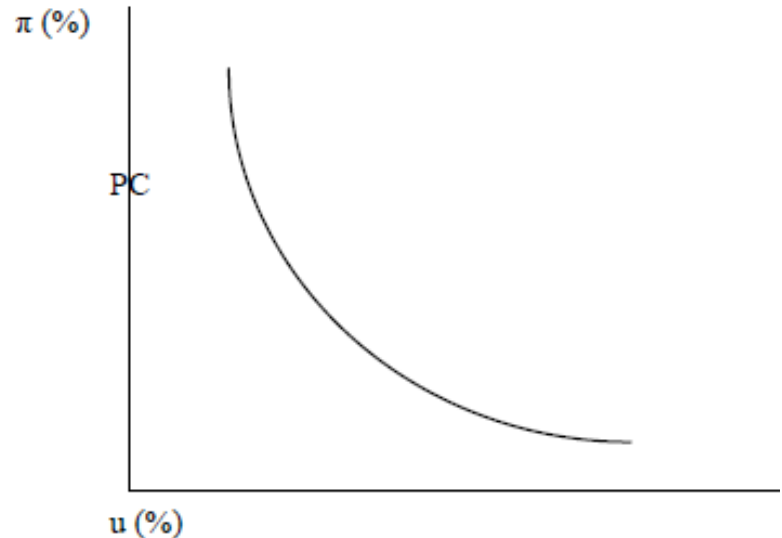

Modifikovaná Phillipsova křivka

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Vyjadřuje inverzní vztah mezi mírou nezaměstnanosti a mírou změny všeobecné cenové hladiny, tj. cenovou inflací.
- Míra vzájemné komparace mezi nezaměstnaností a inflací je dána sklonem Phillipsovy křivky.
- byla považována za jakési menu, resp. návod, pro volbu hospodářské politiky

Pojetí Phillipsovy křivky

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Neokeynesiánci** interpretovali Phillipsovu křivku jako cílovou škálu pro hospodářskou politiku řízení agregátní poptávky.
 - Nákladem poklesu míry nezaměstnanosti byl vzestup míry inflace. Jinak řečeno, nízká míra nezaměstnanosti je doprovázena vysokou mírou inflace a naopak.¹
 - **Fiedmanovo pojetí** - napadl pojetí permanentně klesající Phillipsovy křivky a předložil vlastní výklad Phillipsovy křivky založený jednak na přirozené míře nezaměstnanosti a současně na platnosti hypotézy adaptivních očekávání.
- Přirozená míra nezaměstnanosti, definována Miltonem Friedmanem, je taková míra nezaměstnanosti, která je způsobena frikčními a strukturálními problémy, kdy je trh práce v rovnováze ve smyslu Walrasovy všeobecné ekonomické rovnováhy a při níž je determinována rovnovážná reálná mzdová sazba.²

Adaptivní a racionální očekávání

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Dva hlavní přístupy pro vysvětlení tvorby očekávání.

Milton Friedman do modelu Phillipsovy křivky zavedl právě adaptivní očekávání.

ADAPTIVNÍ OČEKÁVÁNÍ:

Předpokládá, že se lidé učí z minulého vývoje a dřívějších zkušeností a současně se poučují z chyb. V případě inflačních očekávání to znamená, že ekonomické subjekty vytvářejí svá očekávání postupným průměrováním minulých údajů o míře inflace.

Monetaristé - Friedman

RACIONÁLNÍ OČEKÁVÁNÍ:

Ekonomické subjekty neformulují svá očekávání jen na základě minulých zkušeností (adaptivně), ale zahrnují do svých očekávání také všechny dostupné informace týkající se současného a budoucího vývoje.

nová klasická a keynesovská ekonomie

Phillipsova křivka

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Noví klasičtí makroekonomové rozlišovali pouze jednu jedinou Phillipsovu křivku, a to vertikální Phillipsovu křivku. V případě neočekávaného poptávkového šoku připouštěli vznik i tzv. jevové Phillipsovy křivky, která má klasický klesající tvar.

Dle představitelů nové klasické makroekonomie je rozhodující při zvažování účinků prováděné hospodářské politiky povaha zásahu hospodářské politiky.

Na základě předpokladů nové klasické makroekonomie jakýkoli správně předvídaný zásah hospodářské politiky není schopen ovlivnit reálný důchod a zaměstnanost. Výsledkem je pouze nárůst inflace.

Výsledkem nesprávně předvídané hospodářské politiky je pokles reálného produktu, nárůst nezaměstnanosti a inflace.

DALŠÍ DOPORUČENÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAXULTA V KARVINĚ

- Tuto prezentaci si doporučuji doplnit dle individuálních potřeb o **učivo z přednášek – případně se podívejte do skript, je tam každé téma detailně popsané.**
 - Existují videonahrávky přednášek, případně doplnění z ekospace.cz
 - Pokud by bylo potřeba konzultace, když Vám něco nebude jasné, tak se na mne neváhejte obrátit (chmielova@opf.slu.cz). 😊
-